

§ 11

Program för City, stadsdelen Norrmalm och del av Östermalm – remiss från stadsbyggnadskontoret

Dnr 2017/385-1.5.3.

Stadsdelsnämndens beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Vice ordföranden Petra Gardos Ek m.fl. (M) och Maria Karlman Noleryd (L) reserverade sig mot beslutet.

Annette Hultåker (KD) lämnade ett ersättaryttrande.

Ärendet

Stadsdelsförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 2 augusti 2017.

Kommunfullmäktige fattade i oktober 2012 beslut om vision för City. Stadsbyggnadsnämnden fick då i uppdrag att ta fram ett program för city för att tidigt få in synpunkter. Programmet uttrycker stadens intentioner för utvecklingen av city i ett helhetsperspektiv och syftar till att ge stöd vid avvägning av olika intressen, både enskilda och allmänna. Viktiga målsättningar för utvecklingen är bland annat ett grönare city med fler bostäder och en trygg och levande stadskärna dygnet runt.

Förvaltningen anser att det är positivt att ett program för citys utveckling har tagits fram. För att programmet ska kunna fungera som en vägledning i praktiken anser dock förvaltningen att det behöver förtydligas inom vissa områden. Exempelvis behövs ökad tydlighet vad gäller utveckling av grönstruktur, platser för lek, integrering av ekosystemtjänster samt en tydligare riktning vad gäller höjdsättningar på om-, på- och nybyggnation i city.

Förslag till beslut

Ordföranden Marianne Berg Ekbohm (V) föreslog att stadsdelsnämnden skulle besluta i enlighet med stadsdelsförvaltningens förslag.

Maria Karlman Noleryd (L) lade, med instämmande av vice ordföranden Petra Gardos Ek (M), fram ett förslag till beslut

och föreslog att stadsdelsnämnden skulle besluta i enlighet med detta.

Beslutsgång

Ordföranden Marianne Berg Ekbohm (V) ställde förslagen mot varandra och fann att stadsdelsnämnden hade beslutat i enlighet med stadsdelsförvaltningens förslag.

Reservation

Maria Karlman Noleryd (L) och vice ordföranden Petra Gardos Ek m.fl. (M) reserverade sig mot beslutet och ansåg att stadsdelsnämnden skulle ha beslutat:

1. Att delvis bifalla kontorets förslag till beslut.
2. Att därutöver anföra följande:

Liberalerna och Moderaterna har länge efterfrågat konkreta riktlinjer för utvecklingen av City. Vi är nu glada att det efter flera år har kommit ett förslag. Det är bra att gatumiljö- och trafikfrågorna har samanalyserats med byggnationsfrågorna och flera goda idéer finns i det som presenteras.

Så som programmet för City nu presenteras för nämnden ser vi dock stora brister i hanteringen av dels bostadsfrågan och dels kulturmiljöfrågan.

Bostäder

Vad det gäller fler bostäder i City anser vi, till skillnad från programmet, att ambitionen med fler bostäder i City ska vara uttalad i hela området. Vi delar inte programmets innebörd vad det gäller att "Områden med ett pulserande cityliv och med många restauranger, kultur och evenemang är inte lämpliga för bostäder". Rörstrandsgatan får här stå som ett talande exempel, en gata med många bostäder, men också med många restauranger, och med många evenemang, såsom stora konserter, i Filadelfiakyrkan.

Om det ska bli fler bostäder i city så måste staden arbeta utefter en medveten strategi. Idag är antalet lägenheter i flerbostadshus i "Klara", "Jakob" och "Södra Johannes" – det som brukar kallas City mellan 500- och 1 500 per stadsdel. Det kan man jämföra med grannen "Kungsholmen" med ungefär samma yta där det finns runt 12 000 lägenheter. Vill vi förändra det måste vi ha en uppfattning om hur nya detaljplaner bidrar eller inte, till våra mål.

Liberalerna anser därför att det ska vara en uttalad strategi att minst $\frac{1}{4}$ av nytilkomna kvadratmeter i City ska vara bostäder och att detta i princip ska gälla alla enskilda projekt.

Kulturmiljö- och skönhetsvärdena

Förutom funktionssammansättningen i stadsdelen behöver vi också förhålla oss till skönhetsvärdena på ett sammanhållet sätt. Det är idag en allvarlig brist att vi inte har ett samlat grepp på hur de nya byggnadshöjderna, volymerna, takutformningarna och därmed siktlinjerna kommer att förändra Stockholm och perspektiven på existerande byggnader i staden och Citys skyline.

Det finns all anledning att vara orolig i ett större perspektiv. För det handlar inte enbart om att höja en enstaka byggnad med ett antal våningar, utan om en utveckling där vi successivt sätter en ny standard för höjder på nya och tillbyggnader på gamla hus. Påbyggnaden av Gallerian-kvarteret, Hästen-kvarteret, Mästerhuset, den nya stationen för Citybanan (kvarteret Orgelpipan), Trygg-Hansa-huset (kvarteret Brädstapeln) och KPMG-huset (kvarteret Snäckan) samt förslagen till Sturegallerian, innebär en jäsning av den centrala innerstaden som knappt innehåller en enda bostad. Det City behöver är inte flera ogenomtänkta jäsningar och kontorslokaler, utan en genomtänkt områdesplan, tydliga riktlinjer och fler bostäder.

Konsekvensutredning för riktlinjernas påverkan på kulturmiljön påpekar riktlinjernas bristande ledning för kulturmiljövärdena. Särskilt eftersom frågan om en sammanhållen beskrivning av hur stadsmiljön ska utvecklas ur höjd-/volym-/stadsvysynpunkt saknas. I stället finns i programmet ett antal noteringar om hur olika områden ska förhålla sig i höjd till vissa byggnader. De byggnader som i det flesta fall utgör referenspunkter är just de byggnader som vi i Liberalerna i flera år varnat för kommer vara början på en allmän ”jäsning” av innerstaden som kommer förstöra vyerna över Stockholm.

Trots att programmet innehåller mycket omfattande beskrivningar av kulturmiljövärdena i Stockholm så är själva riktlinjerna som rör att bevara flera av de unika värdeskapande särdragen väldigt tunna, mer påståenden om hur det är idag än riktlinjer om hur vi ska bygga framöver. Dessa måste vara tydliga och presenteras i ett sammanhang som täcker hela området.

De ömsom varsamma och ömsom djärva förändringarna som efterlyses i Cityvisionen kan inte analyseras plan för plan utan sammanhållen värdering. Risken är påtaglig att det då varken bli medvetna djärva förändringar, eller varsamma sådana. Men att problemen kvarstår och det unika försvinner.

Det är en stor styrka att fastighetsägarna i City vill utveckla sina fastigheter. Det politiska ansvaret är att se den större bilden i tid och rum och medvetet utveckla staden på ett för alla intressenter på ett tydligt sätt.

Om vi inte tänker efter innan vi bygger finns risken att vi upprepar 1960-talets misstag. Då blir vi stående med city-kvarter som är övergivna utanför kontorstid, otrygga stora delar av dygnet. Och därtill med en utslätad stadssiluett.

Västra City

I området som idag domineras av järnvägsspår finns möjligheter att utveckla en ny stadsdel i City. Överdäckningar är mycket komplicerade och extremt dyra, vilket staden erfarit efter Hagastadens utveckling. En ny stadsdel på en överdäckning med sjökontakt mot Klara strand och Barnhusviken vore fantastiskt intressant. En sådan stadsdel måste självklart utvecklas i samklang med övriga City, Vasastan och Kungsholmen. En övervägande andel bostäder och kultur/nöjen bör vara målet för utvecklingen av Västra City.

Ersättaryttrande

Annette Hultåker (KD) lämnade följande ersättaryttrande:

Om jag hade tjänstgjort hade jag ställt mig bakom Liberalernas och Moderaternas förslag till beslut och reservation.
